

Raadsinformatiebrief¹

Onderwerp	Ontwerp Voorkeursbeslissing Netuitbreiding Noord-Holland Noord
Portefeuillehouder	S. Onclin
Portefeuille	380 KV

Aan de leden van de gemeenteraad Zaanstad,

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de aangekondigde terinzagelegging van de ontwerp-Voorkeursbeslissing (o-VKB) voor het tracé en de stationslocaties van de Netuitbreiding Noord-Holland Noord (NNHN) door de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei.

Toelichting

Het Rijk en TenneT werken aan de 380 kV Netuitbreiding Noord-Holland Noord (NNHN), bestaande uit een nieuwe hoogspanningsverbinding en twee nieuwe hoogspanningsstations. Zaanstad ligt binnen het studie- en zoekgebied en is daarom betrokken bij de planvorming en heeft eerder aandachtspunten ingebracht bij het Rijk en de regio.

De raad is hierover eerder geïnformeerd in de raadsinformatiebrief 10230036. Op 7 oktober 2026 heeft een bestuurlijk overleg Netuitbreiding Noord-Holland Noord plaatsgevonden waarin de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei de ontwerp-voorkeursbeslissing heeft toegelicht. De ter inzagelegging van de ontwerp-voorkeursbeslissing is gepland op 23 oktober aanstaande.

Ontwerp-voorkeursbeslissing (o-VKB) het startmoment van de juridische procedures

Met de terinzagelegging van de o-VKB zet het Rijk de eerste stappen in de formele juridisch planologische procedure. Dit is ook het moment dat bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden een zienswijze kunnen indienen. De gemeente Zaanstad is gestart met de voorbereiding van een zienswijze en maakt hierbij gebruik van de expertise en de ondersteuning van de gemeenteadvocaat. Het college van Burgemeester en Wethouders is voornemens de zienswijze ter vaststelling aan de gemeenteraad aan te bieden.

College blijft kritisch op o-VKB

De afgelopen jaren heeft het college in bestuurlijke overleggen consequent aandacht gevraagd voor een zorgvuldige en integrale afweging van alle belangen rond de netuitbreiding. Daarbij is benadrukt dat snelheid in de besluitvorming niet ten koste mag gaan van gezondheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.

Hierover is door een groot aantal bestuurders onvrede geuit in het voorjaar van 2026 en is gepleit voor keuzen die wél uitlegbaar zijn. In de bestuurlijke gesprekken is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de uitlegbaarheid van het besluit richting inwoners, gemeenten en andere betrokken partijen. De staatssecretaris heeft aangegeven deze aspecten zorgvuldig te zullen betrekken bij de besluitvorming.

¹Op deze raadsinformatiebrief volgt geen actie van de Agendacommissie. Wanneer u een onderwerp hieruit wilt bespreken dan kunt u dit doen door een raadsinstrument in te zetten. Bijvoorbeeld een rondvraag (primair gericht aan het college van B&W of een agenda-initiatief (primair gericht aan de collega fracties)). Vermeld altijd in het raadsinstrument: wat u wilt bespreken inclusief een korte concrete toelichting.

Het college constateert dat de o-VKB onvoldoende recht doet aan de uitgangspunten en randvoorwaarden uit het regioadvies en dat eerder en herhaald ingebrachte bestuurlijke aandachtspunten kennelijk onvoldoende gewicht hebben gekregen in de uiteindelijke afweging en niet hebben geleid tot wezenlijk andere keuzes.

Zorgvuldigheid blijft noodzakelijk

De afgelopen periode hebben het Rijk en de provincie Noord-Holland het belang van een snelle uitbreiding van de energie-infrastructuur nadrukkelijk op de agenda gezet. Daarbij wordt gewezen op de gevolgen van netcongestie voor woningbouw, economische ontwikkeling en verduurzaming en wordt aangedrongen op versnelling van besluitvorming en uitvoering.

Hierdoor is in het maatschappelijk en bestuurlijk debat de nadruk steeds sterker komen te liggen op snelheid van besluitvorming en realisatie. Het college constateert dat de ervaren urgentie van netcongestie inmiddels zo dominant is geworden in de besluitvorming dat andere zwaarwegende belangen naar de achtergrond zijn verdwenen.

Tegelijkertijd is het college van oordeel dat onvoldoende inzichtelijk is gemaakt welke infrastructuure uitbreiding op welk moment noodzakelijk is, welke aannames aan de gehanteerde prognoses ten grondslag liggen en waarom alternatieven niet tot een andere uitkomst leiden.

Het college heeft eerder aangegeven dat de afweging in toenemende mate wordt gedomineerd door vergunbaarheid en snelheid van realisatie. Het college komt tot de conclusie dat leefbaarheid, gezondheid en ruimtelijke kwaliteit in de uiteindelijke belangenafweging geen gelijkwaardige positie hebben gekregen ten opzichte van snelheid van realisatie en vergunbaarheid.

Het college onderschrijft het belang van leveringszekerheid en het mogelijk maken van de energietransitie. Juist daarom is een navolgbaar en zorgvuldig onderbouwd besluit noodzakelijk.

Ingrepen met grote en langdurige gevolgen voor inwoners, leefbaarheid, gezondheid, landschap en toekomstige gebiedsontwikkelingen vragen om een transparante afweging waarin aantoonbaar wordt gemaakt waarom de gekozen oplossing noodzakelijk is en hoe deze zich verhoudt tot mogelijke alternatieven.

In een context van grote urgentie en een brede bestuurlijke wens tot versnelling acht het college een zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen onverminderd noodzakelijk.

De maatschappelijke opgaven rond energie, leefbaarheid en gezondheid vragen niet om een keuze voor één van deze belangen, maar om een zorgvuldige afweging tussen alle betrokken belangen. Deze lijn sluit aan bij de uitgangspunten van de Nota Ruimte, waarin zorgvuldig ruimtegebruik, kwaliteit van de leefomgeving en een evenwichtige afweging van nationale en lokale belangen centraal staan.

Het college is van oordeel dat de gekozen oplossing en de onderliggende afweging van alternatieven onvoldoende zijn gemotiveerd en dat de gevolgen voor leefbaarheid en gezondheid nog onvoldoende zijn onderbouwd.

Het Bestuurlijk Overleg op 7 oktober 2026

De staatssecretaris kiest ervoor om de o-VKB volgens planning per 23 oktober 2026 ter inzage te leggen. Het college blijft zich kritisch uitspreken over de voorgestelde keuze en zal de inhoudelijke bezwaren tegen de onderbouwing, de tracékeuze en de stationslocatie actief blijven agenderen.

Op dringend verzoek van de gemeente Zaanstad heeft de staatssecretaris gesprekken met het ministerie van OCW over de erfgoedstatus en de bufferzone van de stelling van Amsterdam in de Assendelverpolder gevoerd. Deze gesprekken hebben niet geleid tot een aanpassing van het zoekgebied voor het hoogspanningsstation. Mede hierdoor onderschrijft de staatssecretaris wel het Zaanse betoog om tot maatwerkafspraken rond compensatie in Zaanstad te komen. De eerdere informele toezegging is hierdoor in het openbaar bevestigd. Wat dit concreet gaat betekenen, moet nog in het vervolgproces nader geconcretiseerd worden.

Zienswijzenperiode (6 weken)

De gemeente gaat een zienswijze voorbereiden waarin de inhoudelijke bezwaren tegen de onderbouwing, de tracékeuze en de stationslocatie nader worden uitgewerkt. De raad wordt betrokken bij de totstandkoming van deze zienswijze. In hoofdlijnen gaat de Zaanse zienswijze invulling geven aan de volgende argumenten:

- De relatie tussen nut en noodzaak en de gekozen locatie. Deze is onvoldoende objectief onderbouwd.
- De ruimtelijke afweging. Hierbij is onvoldoende afgewogen dat onze inwoners de lasten dragen van keuzes waarvan de baten elders landen. De ETFAL-afweging (Evenwichtige toedeling van functies aan locaties) is onvoldoende navolgbaar.
- Bij de beslissing lijkt sprake van een selectieve interpretatie van het regioadvies waarbij wel gekozen is voor het groen tracé en een station in Assendelft, maar voorbij wordt gegaan aan de randvoorwaarden en uitgangspunten. Een daarvan is nota-bene de 'ruimhartige compensatie'.

Het ontwerpend onderzoek

De procesaanpak roept vragen op. We zien nu allerlei partijen initiatieven nemen om regie te voeren vanuit hun sectorale belangen. Sectorale sturing en ontwerpateliers vanuit afzonderlijke belangen leiden niet vanzelfsprekend tot een integrale afweging.

Zaanstad neemt hiervoor deel aan het ontwerpend onderzoek om invloed te houden op de ruimtelijke uitwerking, alternatieven en maatregelen voor inwoners, landschap en andere ruimteclaims. Deelname betekent geen instemming met de voorkeursrichting, maar stelt de gemeente in staat de belangen van inwoners en omgeving maximaal te behartigen en regie te houden op het proces.

Afsluitend: Zaanstad blijft zich verzetten onder het motto: maak van onze inwoners geen draadslachtoffers!

Draagvlak

Het college kan zich niet vinden in de voorliggende ontwerp-Voorkeursbeslissing en heeft hierover in bestuurlijke overleggen herhaaldelijk kritische kanttekeningen geplaatst.

De o-VKB kan niet rekenen op breed bestuurlijk draagvlak in de regio; meerdere betrokken gemeenten en het Hoogheemraadschap hebben zich kritisch uitgesproken over zowel de onderbouwing als de gemaakte keuzes.

Het Rijk stelt een uitgebreide communicatieplanning op en informeert rechtstreeks. In Assendelft is een bewonersavond op 5 november gepland.

Financiële en Juridische consequenties

Deze raadsinformatiebrief heeft geen financiële of juridische consequenties.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

Aanpak/uitvoering

Raad proactief betrekken bij het juridische traject.

Raad tijdig mobiliseren door vaststelling van de zienswijze.

Betreft

Actieve informatievoorziening aan de raad

Bijgaande stukken

Geen

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Zaanstad,

drs J. Hamming, burgemeester

mr. L. Graaff, gemeentesecretaris